

Національна академія педагогічних наук України
Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського

Проектна діяльність бібліотек

Київ, 2025

Управління бібліотечними проєктами

Про затвердження Типової форми договору про надання інституційної підтримки у формі гранту : наказ М-ва культури та інформ. політики України від 12 листоп. 2020 р. № 2292 // Офіц. вісн. України. – 2020. – № 94. – Ст. 3057. – Доступно також: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1175-20#Text>.

Щодо форми договору про надання інституційної підтримки у формі гранту від державної установи «Український інститут книги» юридичним або фізичним особам-підприємцям для забезпечення їх стабільної діяльності та розвитку в умовах дії запроваджених відповідно до законодавства обмежень господарської діяльності, зумовлених надзвичайною ситуацією, надзвичайним станом або карантинном.

Адаменко, М. Управління бібліотечними проєктами: теоретичний та практичний аспекти : (за матеріалами закордонних інтернет-джерел) / Марина Адаменко // Бібл. планета. – 2022. – № 1. – С. 18–21. – Бібліогр.: 16 назв.

Чимало бібліотек в Україні сьогодні здійснюють проєктну діяльність для досягнення своїх цілей і завдань. Утім, наразі фахівці приділяють занадто мало уваги узагальненню інформації про те, як саме бібліотеки керують своїми проєктами, чи використовують вони власні неформальні методи управління або ж дотримуються стандартизованих підходів? Потребують детального вивчення і питання проєктно-орієнтованих досліджень у бібліотеках, представлення навичок управління проєктами в бібліотекознавчій літературі та профільній освіті тощо.

Дубина, Л. Як написати проєкт: методичні рекомендації бібліотекарям / Любов Дубина // Бібліотечна орбіта Кіровоградщини / Обл. універс. наук. б-ка ім. Д. І. Чижевського. – Кропивницький, 2022. – Вип. 14. – С. 61–66. – Доступно також: <https://library.kr.ua/wp-content/uploads/2023/06/orbita14.pdf>.

Петренко, О. Моніторинг і оцінювання реалізації грантових проєктів бібліотек для дітей [Електронний ресурс] / Ольга Петренко // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2022. – № 4. – С. 15–17. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/Do/Book/View/132#page/15/mode/1up>, вільний (дата звернення: 11.03.23). – Назва з екрана.

Соцков, О. В. Форсайт як формування образу майбутнього бібліотеки / Соцков Олег Володимирович // Короленківські читання 2019. «Бібліотеки, архіви, музеї: конвергентна цифрова комунікація, крос-медійність, клієнтоорієнтованість» : матеріали та тези доп. і повідомл. XXII Всеукр. (з міжнар. участю) наук.-практ. конф., 24–25 жовт. 2019 р., м. Харків / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.] ; [редкол.: В. Д. Ракитянська та ін.]. – Харків, 2020. – С. 59–61. – Доступно також: https://drive.google.com/file/d/1aSNA1BOMe3wtrSwmx_v6HjDSHHWCFzuT/view.

У статті йдеться про особливості використання методу форсайту як ефективного інноваційного способу стратегічного планування розвитку бібліотеки, інструменту для тренінгів та проєктної діяльності.

Хрущ, С. С. Проєктний менеджмент як інструмент ефективного формування інноваційного медіапростору бібліотеки / Хрущ Світлана Сергіївна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2023. – № 3. – С. 129–135. – Бібліогр.: 19 назв. – Доступно також: <https://journals.urau.ua/bdi/article/view/290998>.

Як написати грант [Електронний ресурс] : консультація / Нац. б-ка України для дітей ; [авт.-уклад.: А. О. Кононов, Л. А. Куц]. – Електрон. дані. – Київ : [Нац. б-ка України для дітей], 2020. – 15, [1] с. – Бібліогр.: с. 14–15. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/mbm/Book/View/566#page/1/mode/1up>, вільний (дата звернення: 26.02.2025). – Назва з екрана.

Бібліотечні проєкти: огляд діяльності бібліотек

Адаменко, М. П. Проєктна діяльність бібліотеки [Електронний ресурс] / Адаменко Марина Петрівна // Українська бібліотечна енциклопедія / Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. – Електрон. дані. – Київ, 2024. – Режим доступу: <https://ube.nlu.org.ua/article/Проєктна%20діяльність%20бібліотеки>, вільний (дата звернення: 26.02.2025). – Назва з екрана.

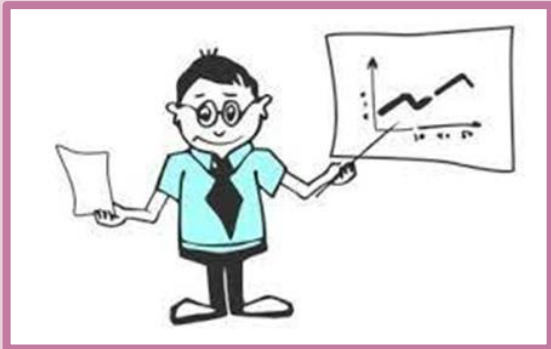
Клименко, О. З. Бібліотечні проєкти національного наукового бібліотечно-інформаційного комплексу / Оксана Клименко, Олена Сокур // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського [та ін.]. – Київ : [б. в.], 2021. – Вип. 61 : Стратегічні комунікації та глобальний інформаційний простір. – С. 272–287. – Бібліогр.: 12 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2021_61_22.

Автор репрезентує власне розуміння понять «проєкт», «бібліотечний проєкт», «пілотний бібліотечний проєкт», «основний бібліотечний проєкт», «наступний бібліотечний проєкт» на прикладі успішних і актуальних бібліотечних проєктів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

Креативні надбання: проєкти, програми, ініціативи : огляд діяльності [спеціаліз. б-к України для дітей у 2018–2019 рр.] / Нац. б-ка України для дітей ; [уклад. О. В. Галета]. – Київ : [Нац. б-ка України для дітей], 2019. – 19 с. – Доступно також: <https://chl.kiev.ua/mbm/Book/View/478#page/1/mode/1up>.

Григоревська, О. Дослідницька діяльність Королівської бібліотеки Бельгії: проєкти, партнерство, цифрова гуманітаристика / Олена Григоревська // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського [та ін.]. – Київ, 2023. – Вип. 68. – С. 69–82. – Бібліогр.: 20 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2023_68_6.

Проаналізовано науково-дослідну діяльність Королівської бібліотеки Бельгії як федеральної наукової установи.

Мудроха, В. Інноваційний розвиток бібліотеки: проєктні рішення та грантові програми / Валентина Мудроха // Вісн. Кн. палати. – 2024. – № 5. – С. 18–24. – Бібліогр.: 6 назв. – Доступно також: <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/307133>.

Висвітлено досвід участі Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника у програмі «Велика реставрація» національного проєкту «Велике будівництво» (2021), а також у грантовій програмі «Культурна спадщина» від Українського культурного фонду (2023; 2024).

Нагорода за інновації, або як публічні бібліотеки покращують життя людей / підгот. Олена Білик // Бібл. планета. – 2022. – № 4. – С. 34–38.

У статті репрезентовано проєкти від бібліотек країн, що розвиваються, й країн із перехідною економікою, які отримали престижну відзнаку «Нагорода за інновації в публічних бібліотеках» від некомерційної організації «Електронна інформація для бібліотек» (Electronic Information for Libraries).

Поліщук, Т. Нові сервіси в роботі бібліотек Австралії та Нової Зеландії / Тетяна Поліщук, Олександр Шевчук // Інтегр. комунікації. – 2022. – Вип. 1(13). – С. 23–28. – Бібліогр.: 12 назв. – Доступно також: <https://intcom.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/211>.

У статті розглянуто проєктну діяльність та нові сервіси, що застосовують у роботі зі своїми користувачами публічні бібліотеки Австралії та Нової Зеландії. На основі аналізу зарубіжного досвіду досліджено напрями соціокультурних трансформацій публічних бібліотек Австралії та Нової Зеландії.

Скібіна, О. Трансформація моделей бібліотек Нової української школи на засадах бенчмаркінгу / Ольга Скібіна, Ганна Ткаченко // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2024. – № 1. – С. 26–30 : іл. – Бібліогр.: 5 назв.

У статті висвітлено результати регіонального бенчмаркінгового проекту Бібліотеки Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, метою якого був пошук якісного інноваційного інструментарію щодо удосконалення роботи бібліотек закладів загальної середньої освіти для подальшого ребрендингу. За результатами проекту учасниками розроблено варіанти моделей шкільних бібліотек і визначено пріоритетні вектори їх розвитку.

Харчук, Л. Культурна трансформація від міських бібліотек. ЛІТтера (м. Житомир) / Лариса Харчук // Бібл. планета. – 2023. – № 1. – С. 17–20.

У статті мова йде про створення бренду міських публічних бібліотек Житомира й їх проектну діяльність.

Veremchuk, O. Project activity as the communication systems innovative functioning: The Ukrainian libraries experience / Olena Veremchuk, Lidia Prokopovych // Library Science. Record Studies. Informology. – 2024. – V. 20, № 1. – Р. 76–81. – Доступно також: https://bdi.com.ua/web/uploads/pdf/%D0%91%D0%94%D0%86_20_1_2023_Veremchuk.pdf.

У статті представлено проектну діяльність провідних українських бібліотек як чинник їх інноваційного функціонування.

Цифровізація: бібліотечні проєкти

Бондаренко, В. Бібліотечні проєкти доповненої реальності (AR): зарубіжний досвід / Вікторія Бондаренко, Тетяна Гранчак // Укр. журн. з бібліотекознавства та інформ. наук. – 2021. – Вип. 7. – С. 100–114. – Бібліогр.: с. 109–113. – Доступно також: <http://librinfosciences.knukim.edu.ua/article/view/233305/232233>.

Статтю присвячено висвітленню перспективного зарубіжного досвіду реалізації бібліотечних проєктів із доповненою реальністю (AR). З'ясовано, що найбільш поширеними напрямками застосування доповненої реальності в бібліотеках є на сьогодні надання доступу до інформаційних продуктів із доповненою реальністю та їх популяризація, навігація простором і ресурсами бібліотеки, сприяння освіті користувачів через створення відповідних застосунків із навчальними матеріалами і джерелами.

Трохименко, О. Цифрові технології в бібліотечній справі: німецький досвід / Олександра Трохименко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського [та ін.]. – Київ : [б. в.], 2019. – Вип. 55: Наукова бібліотека: трансформаційні виклики в умовах розвитку цифрових технологій. – С. 248–260. – Бібліогр.: 29 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2019_55_19.

Здійснено огляд співпраці Баварської державної бібліотеки з корпорацією Google у проєкті з оцифровування книжок. Представлено огляд наявних у Баварській бібліотеці сучасних електронних сканувальних пристроїв, котрі дають змогу увіковічнити наукові знання та артефакти. Роз'яснено завдання Мюнхенського центру оцифровування. Звернено увагу на важливість перейняття українськими бібліотеками досвіду оцифровування та зберігання цифрових книг і документів у провідних бібліотеках світу, а також необхідності надання вільного доступу до наукових знань для пересічного українського читача та бажаючих з усього світу.

Андрійченко, Н. Масштабування цифрових послуг шляхом організації хабів цифрової освіти у бібліотеках територіальних громад (з досвіду реалізації проєкту за підтримки УБА) / Наталя Андрійченко // Бібліотечна орбіта Кіровоградщини / Обл. універс. наук. б-ка ім. Д. І. Чижевського. – Кропивницький, 2023. – С. 86–98. – Бібліогр.: 7 назв. – Доступно також: <https://library.kr.ua/wp-content/uploads/2024/05/orbita15.pdf>.

Ковтанюк, Ю. Культура стартує по-новому: цифрові програми для бібліотек і архівів Німеччини та України / Юрій Ковтанюк, Галина Безпала // Бібл. вісн. – 2024. – № 3. – С. 42–50. – Бібліогр.: 10 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2024_3_6.

У статті представлено дослідження німецьких інноваційних проєктів для бібліотек та архівів, які демонструють глобальну трансформацію знань в епоху цифровізації, аналіз результатів упровадження цифрової програми WissensWandel за підтримки Німецької бібліотечної асоціації (dbv).

Макарова, М. Цифрові проєкти у бібліотечній сфері України [Електронний ресурс] / Марія Макарова // Цифрова платформа: інформ. технології в соціокультур. сфері. – Електрон. дані. – 2024. – Т. 7, № 1. – С. 123–138. – Бібліогр.: с. 132–137. – Режим доступу: <http://infotech-http://infotech-soccult.knukim.edu.ua/article/view/307014>, вільний (дата звернення: 31.08.2024). – Назва з екрана.

Мета статті – на основі дослідження цифрових проєктів у бібліотечній сфері України на початку 20-х років XXI століття виявити їх особливості, результативність і проблеми здійснення.

Електронні бібліотеки

Бабічева, О. «Електронний архів періодичних видань Karazin.Back2News»: перший досвід створення відкритих повнотекстових ресурсів у вітчизняних бібліотеках / Олена Бабічева // Бібл. вісн. – 2020. – № 3.

—

С. 14–17. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2020_3_5.

Автор статті ознайомлює з досвідом створення відкритих повнотекстових ресурсів на прикладі реалізації проекту «Електронний архів періодичних видань Back2News» у Центральній науковій бібліотеці Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Висвітлено етапи створення архіву, його організацію, функціональні властивості, переваги, як-от можливість приєднання до проекту інших бібліотек, архівів з метою створення якомога більш повної та якісної цифрової колекції періодики України для масштабної репрезентації національної культурної спадщини.

Шевченко, М. О. Цифрові архіви періодичних видань: сучасні виклики для України / М. О. Шевченко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соц. комунікації : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2019. – Вип. 56. – С. 114–127. – Бібліогр.: с. 123–127. – Доступно також: <http://v-khsac.in.ua/article/view/191082>.

Визначено основні причини оцифровування періодичних видань: незадовільний фізичний стан та підвищений попит читачів. Розглянуто проекти оцифрування газет, що здійснюються бібліотеками України. Підсумовано загальні ознаки незадовільного стану реалізації цифрових архівів періодики в бібліотеках України та визначено причини цього.

Калініна-Симончук, Ю. С. Документна спадщина бібліотек у новій цифровій історико-культурній реальності: до питання про оновлення концепції Державного реєстру національного культурного надбання України / Калініна-Симончук Юлія Сергіївна // Короленківські читання 2019. «Бібліотеки, архіви, музеї: конвергентна цифрова комунікація, крос-медійність, клієнтоорієнтованість» : матеріали та тези доп. і повідомл. XXII Всеукр. (з міжнар. участю) наук.-практ. конф., 24–25 жовт. 2019 р., м. Харків / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.] ; [редкол.: В. Д. Ракитянська та ін.]. – Харків, 2020. – С. 267–271. – Бібліогр.: 7 назв. – Доступно також: https://drive.google.com/file/d/1aSNA1BOMe3wtrSwmx_v6HjDSHHWCFzuT/view.

Розглянуто недоліки підходів до створення національного державного цифрового ресурсу документної спадщини, його застарілість у контексті досягнень світових національних проєктів, програм та створеного провідними державами цифрового інтегрованого ресурсу, їх нормативно-правового забезпечення на державному рівні. Розкрито необхідні аспекти наукового, методичного та юридичного забезпечення діяльності такого ресурсу в сучасних умовах активного розвитку цифрового суспільства. Акцентовано на можливості застосування наявного досвіду міжнародних організацій та національних проєктів передових країн, а також необхідності його адаптації до національної специфіки України.

Сенченко, Н. Метод програмно-цільового планування у проєктуванні електронних бібліотек / Наталія Сенченко // Вісн. Кн. палати. – 2024. – № 10. – С. 7–28. – Бібліогр.: 6 назв. – Доступно також: <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/315149>.

Мета статті – висвітлити основні принципи, підходи та механізми функціонування системи програмно-цільового планування в проєктуванні електронних бібліотек на прикладі ЕБ «Документальна пам'ять Києво-Печерської лаври».

Сербін, О. Електронні бібліотеки як інформаційно-бібліографічна складова формування національної пам'яті України // Бібл. планета. – 2024. – № 4. – С. 4–6.

У статті репрезентовано проекти Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого з формування колекцій електронних бібліотек. Йдеться, зокрема, про такі ресурси, як електронна бібліотека «Культура України», «Відкрита електронна бібліотека», Зведений каталог оцифрованих видань та цифровий архів газети «Вечірній Київ».

Radzicka, J. Dziedzictwo kulturowe: spuścizna ludzkiej kreatywności i ekspresji: unikatowe zbiory Biblioteki Politechniki Krakowskiej zdigitalizowane w ramach projektu EDT [Zasób elektroniczny] / Joanna Radzicka, Helena Gałek // Biblioteka i Edukacja. – Dane elektroniczne. – 2019. – № 15. – S. 13–27. – Tryb dostępu: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/article/download/2299565X.15.1/253>, wolny.

Мета статті – представити рідкісні та цінні документи, зібрані в бібліотеці Краківського політехнічного університету та оцифровані як частина проекту «Європейська технічна спадщина». Колекція, що складається з книг і журналів XVIII–XX століть, доволі різноманітна за формою (книжкові таблички, штампи, рукописні підписи, замітки чи посвідчення автора). Ці матеріали є цікавим дослідницьким ресурсом для вчених, студентів та любителів європейської історії та культурної спадщини. З одного боку, колекція відображає історію університетів та пов'язаних з ними людей, а з іншого – дає знання про історичну, культурну та наукову спадщину Польщі та Європи. У співпраці з працівниками Гірничо-технологічної академії було створено інтернет-платформу, на якій і представлено колекцію у цифровій версії.

Бібліотечно-інформаційні ресурси

Капралюк, О. Корпоративна діяльність вітчизняних аграрних бібліотек із формування інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу: стан і перспективи / Оксана Капралюк // Вісн. Кн. палати. – 2021. – № 3. – С. 26–30. – Бібліогр.: 11 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2021_3_8.

Проаналізовано діяльність Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН як координаційного й методичного центру мережі сільськогосподарських бібліотек із питань корпоративної взаємодії з підпорядкованою мережею. Схарактеризовано основні досягнення бібліотек мережі в окресленому напрямі, зокрема з питання каталогізації та роботи над корпоративним проектом «АгроКАРС» з обміну аналітичними бібліографічними записами періодичних і продовжуваних видань сільськогосподарської тематики, формування розподільчого електронного ресурсу аграрних бібліотек України в онлайн-режимі.

Рудзський, Л. Корпоративність як універсальний механізм міжбібліотечної взаємодії: приклади деяких практик / Лев Рудзський, Надія Тітова // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2021. – № 2. – С. 12–14. – Бібліогр.: 8 назв.

Зосереджено увагу на важливості об'єднання зусиль бібліотек зі створення та обробки інформації. Висвітлено досвід Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія з організації корпоративної роботи бібліотек в рамках проекту «Придніпровський корпоративний каталог».

Грищенко, Ю. Гуманітарні проекти та дослідження в галузі формування, розвитку та інтеграції соціокультурного інформаційного простору України у діяльності Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського [та ін.]. – Київ, 2024. – Вип. 71. – С. 225–241. – Бібліогр.: 14 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2024_71_12.

Метою статті є висвітлення практичних проектів та теоретичних напрацювань, розроблених фахівцями НБУВ у галузі формування та розвитку національних ресурсів історико-культурного розвитку України за 2020–2024 рр., розбудови універсальних за змістом національних колекцій історико-культурної спадщини, формування на їх основі масштабних електронних цифрових ресурсів.

Радченко, А. Поповнення бібліотечних фондів України виданнями з проєктів НАН України «Українська наукова книга іноземною мовою», «Наукові переклади» і «Наука для всіх» / Анна Радченко, Олена Вакаренко // Рукописна та книжкова спадщина України : археогр. дослідж. унік. архів. та бібл. фондів / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. – Київ, 2024. – Вип. 3. – С. 158–177. – Бібліогр.: 13 назв. – Доступно також: http://rksu.nbuv.gov.ua/doc/rks_2024_3_11.

Радченко, А. І. Поповнення бібліотечних фондів України: роль загальноакадемічного проєкту «Наукова книга» / Анна Ігорівна Радченко, Олена Геннадіївна Вакаренко // Рукописна та книжкова спадщина України : археогр. дослідж. унік. архів. та бібл. фондів / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. – Київ, 2023. – Вип. 31. – С. 227–253. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rks_2023_31_15.

У статті зроблено оцінювання внеску двох загальноакадемічних книжкових проєктів НАН України – «Наукова книга» і «Наукова книга. Молоді вчені» в поповнення фондів бібліотек держави.

Забезпечення інформаційних і соціокультурних потреб користувачів

Ніколаєнко, Н. Проектна діяльність Наукової бібліотеки Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка / Наталія Ніколаєнко, Любов Бездольна // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2020. – № 1. – С. 21–25.

Розглянуто питання діяльності Наукової бібліотеки Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка у віртуальному середовищі шляхом запровадження інноваційних проектів інформаційно-бібліографічного, освітньо-наукового, культурно-просвітницького спрямування для ефективного інформування й обслуговування віддалених користувачів та з метою формування постійної онлайн-аудиторії.

Бірюкова, І. О. Проект «Університет екологічних знань ОННБ» як складова просвітницької роботи Одеської національної наукової бібліотеки / Бірюкова Ірина Олександрівна // Бібл. Меркурій. – 2021. – Вип. 2 (26). – С. 93–106. – Бібліогр.: 53 назви. – Доступно також: <http://vislib.onu.edu.ua/article/download/245125/245994>.

Висвітлено культурно-просвітницьку роботу Одеської національної наукової бібліотеки у сфері формування екологічної свідомості та культури. Зокрема, мова йде про створений в 2001 р. на базі бібліотеки «Університет екологічних знань».

Шестопад, І. Екологічна просвіта у проектно-грантовій діяльності [Електронний ресурс] : з досвіду впровадж. екопроектів та екопрогр. НБУ для дітей / Ірина Шестопад // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.] / Нац. б-ка України для дітей, Укр. асоц. працівників б-к для дітей. – Електрон. дані. – Київ, 2021. – № 3. – С. 24–27. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/Do/Book/View/127#page/24/mode/2up>, вільний (дата звернення: 22.03.22). – Назва з екрана.

Лупіцька, В. М. Діяльність із цивільного захисту та безпеки дитини як сучасний напрям втілення бібліотечних новацій та розвитку соціального партнерства / Лупіцька Валентина Михайлівна // Короленківські читання 2018. «Бібліотеки, архіви, музеї як центри освіти та саморозвитку особистості» : матеріали XXI Всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 24 жовт. 2018 р. : у 2 ч. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.] ; [редкол.: В. Д. Ракитянська та ін.]. – Харків, 2019. – Ч. 1. – С. 52–61. – Доступно також: <https://drive.google.com/file/d/1inRqlslvOrYtDfevZtZDvmmOxLJTbIqx/view>.

Розглянуто напрями втілення інновацій у діяльності бібліотеки з цивільного захисту. Представлено аналіз розвитку соціального партнерства. Окреслено шляхи реалізації цільового проєкту «Безпечний простір» ОКЗ «Харківська обласна бібліотека для дітей».

Горбенко, Н. STEM-проєкт «Maker space» у Національній бібліотеці України для дітей [Електронний ресурс] / Наталія Горбенко // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.] / Нац. б-ка України для дітей, Укр. асоц. працівників б-к для дітей. – Електрон. дані. – Київ, 2021. – № 4. – С. 31–33. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/Do/Book/View/128#page/30/mode/2up>, вільний (дата звернення: 22.03.22). – Назва з екрана.

У статті йдеться про студію «Maker space», що працює за принципом STEM-освіти.

Сенченко, М. І. Проєкти збереження культурної спадщини в Нідерландах / Микола Сенченко // Вісн. Кн. палати. – 2023. – № 1. – С. 4–11. – Доступно також: <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/274624>.

У статті розглянуто проєкти Королівської бібліотеки Нідерландів, присвячені збереженню культурної спадщини.

Гаврилук, І. Проекти бібліотек Тернопільської міської ЦБС / Іраїда Гаврилук // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2024. – № 3. – С. 30–32.

У статті висвітлено досвід бібліотек Тернопільської міської ЦБС щодо реалізації соціально-корисних проєктів, що діяли та діють у бібліотеках для дітей та дорослих.

Долинська, Ю. Найуспішніші проєкти Центральної дитячої бібліотеки м. Мелітополь / Юлія Долинська // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2022. – № 3. – С. 45–47.

У статті представлено два найуспішніші проєкти, що реалізовані в Центральній дитячій бібліотеці м. Мелітополя (Запорізька обл.). Проєкти «Відеошкола малювання: Діти вчать дітей» та «Розповідь народної ляльки» стали переможцями престижних закордонних конкурсів серед бібліотек світу.

Голуб, І. «Україніка»: національна спадщина 24/7 / Ірина Голуб // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2023. – № 1. – С. 25–27.

Стаття висвітлює досвід Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія щодо створення та реалізації інформаційного проєкту «Україніка» на сайті бібліотеки з метою національно-патріотичного виховання у контексті сучасних викликів.

Лупан, А. Обласний конкурс краєзнавчих мініпроєктів «Краєзнавча бібліотечна пропозиція – громаді» / Алла Лупан // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2023. – № 1. – С. 43–44.

У статті представлено результати конкурсу, який було проведено з метою вивчення найперспективніших напрямів краєзнавчої діяльності бібліотек територіальних громад Чернівецької обл., виявлення оригінальних ідей і послуг в організації бібліотечно-краєзнавчого та туристичного обслуговування, стимулювання творчої активності й професійної майстерності бібліотекарів.

Те саме // Бібл. планета. – 2023. – № 1. – С. 24–26.

Кириї, С. Соціально-інформаційний проєкт «Психологічна допомога» в Національній науковій медичній бібліотеці України / Світлана Кириї // Бібл. планета. – 2023. – № 3. – С. 37–39.

У статті репрезентовано соціально-інформаційний проєкт Національної наукової медичної бібліотеки України «Психологічна допомога», що має на меті надання інформації щодо психологічної допомоги через організацію інформаційних заходів із залученням практичних психологів, психотерапевтів, науковців, студентів медичних вишів, педагогів, бібліотекарів, а також усіх, хто в умовах війни працює з пораненими, бійцями, переміщеними особами та іншими постраждалими внаслідок воєнних дій.

Амельченко, Ю. «Ти як?». Підтримка людини – зброя бібліотеки у воєнний час / Юліана Амельченко // Бібл. планета. – 2024. – № 2. – С. 6–9.

У статті проаналізовано широкий спектр заходів, спрямованих на реалізацію Програми ментального здоров'я «Ти як?» бібліотеками Одещини, які нині стали просторами психологічної допомоги та культурними центрами підтримки мешканців громади (зокрема і людей похилого віку), внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців і ветеранів.

Голуб, І. Арттерапія – ключ до збереження здоров'я дітей під час воєнного стану в Україні [Електронний ресурс] / Іванна Голуб // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2022. – № 4. – С. 39–41. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/Do/Book/View/132#page/39/mode/1up>, вільний (дата звернення: 11.03.23). – Назва з екрана.

Про волонтерський проєкт психологічної підтримки українців «АртобійМи», ініційований та реалізований у Рівненській обласній бібліотеці для дітей з початку запровадження воєнного стану.

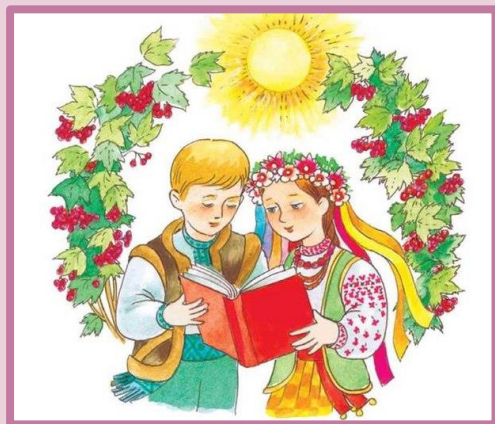
Лагута, Л. Цікаво, творчо, захоплююче: проєкти від лауреатів конкурсу «Бібліотека року – 2024» (проєкт 2) [Електронний ресурс] : проєкт: «Бібліопікнік» від «Дніпровські міські публічні бібліотеки» Дніпровської міської ради (м. Дніпро, Дніпропетровська обл.) / Лагута Людмила // Публічна бібліотека територіальної громади : блог Нац. б-ки України ім. Ярослава Мудрого / Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. – Електрон. дані. – Київ, 2024. –

Слотюк, Г. Проєкт «Голоси живої історії»: формуємо електронну карту пам'яті України / Галина Слотюк // Бібл. планета. – 2023. – № 2. – С. 25–27. – Бібліогр.: 7 назв.

Автор репрезентує досвід усної історичних досліджень Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки імені Валентина Отамановського в рамках реалізації проєкту «Голоси живої історії», спрямованого на збирання, систематизування, зберігання й надання доступу до свідчень і наративів учасників / свідків історичних подій та повсякдення.

Шевченко, О. Назва має значення / Оксана Шевченко // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2023. – № 3. – С. 36–38.

У статті представлено досвід роботи Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Первоучителів слов'янських Кирила та Мефодія з реалізації краєзнавчого інформаційно-просвітницького проєкту «Вулиці нашого міста».

Томило, А. Мова – це духовний скарб нації [Електронний ресурс] : [бібл. проєкт «Мовний простір» Кіровоград. обл. б-ки для дітей ім. Т. Г. Шевченка] / Алла Томило // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2024. – № 3. – С. 34–35. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/do/Book/View/141#page/36/mode/1up>, вільний (дата звернення: 11.02.25). – Назва з екрана.

Шум, Л. Здоров'я нації і наслідки війни – як бібліотеки можуть зробити свої громади здоровішими / Люсьєна Шум, Катерина Алексєєнко // Бібл. планета. – 2023. – № 4. – С. 19–21.

Авторки статті на прикладі пілотного проєкту «Здорові бібліотеки», який реалізує БФ «Бібліотечна країна» в межах україно-швейцарського проєкту «Діємо для здоров'я», акцентують увагу на ролі бібліотек у допомозі жителям громад в підтримці їхнього здоров'я під час війни – як через зустрічі із фахівцями, використання актуальної науково-популярної літератури та інформаційних матеріалів медичної тематики з українським контекстом, так і через облаштування в бібліотеках куточків здоров'я зі спортивним інвентарем, масажними килимками, тонометрами, глюкометрами, вагами для виміру індексу маси тіла тощо.

Романюк, О. Роль публічної бібліотеки в ресоціалізації засуджених. Проєкт «Видима бібліотека» / Ольга Романюк // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2022. – № 3. – С. 32–33. – Про проєкт на вебсайті бібліотеки: <https://lukl.kyiv.ua/pro-biblioteky/proekty-ta-programy-biblioteky/proyekt-biblioterapiya-tvoya-knyha-shchasttya/pilotnyy-proyekt-vydyma-biblioteka/>.

У статті висвітлено досвід та результати реалізації проєкту «Видима бібліотека», що здійснювався фахівцями Публічної бібліотеки імені Лесі Українки для дорослих міста Києва. Проєкт був зосереджений на ресоціалізації засуджених та мав на меті представити можливості сучасної публічної бібліотеки в обслуговуванні засуджених з використанням онлайн-послуг та інтернету.

Адаменко, М. Громадянська наука: коли кожен може бути дослідником [Електронний ресурс] / Адаменко Марина // Публічна бібліотека територіальної громади : блог Нац. б-ки України ім. Ярослава Мудрого / Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. – Електрон. дані. – Київ, 2025. – 9 січ. – Режим доступу: <https://oth.nlu.org.ua/?p=10763>, вільний (дата звернення: 20.02.2025). – Назва з екрана.

Формування інформаційної грамотності й читацької компетентності

Про затвердження Порядку організації та проведення мистецьких конкурсів культурно-мистецьких проєктів, спрямованих на підтримку книговидавничої справи та промоції читання : наказ М-ва культури та інформ. політики України від 23 берез. 2023 р. № 139 // Офіц. вісн. України. – 2023. – № 46. – Ст. 2524. – Дод.: Порядок... – Доступно також: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0752-23#Text>.

Лисенко, Л. Бібліотека – важлива ланка медіаосвіти / Лариса Лисенко // Збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції «Критичне мислення в епоху токсичного контенту» / Акад. укр. преси [та ін.] ; [упоряд.: Валерій Іванов, Оксана Волошенюк]. – Київ, 2020. – С. 253–255. – Бібліогр.: 8 назв. – Доступно також: https://www.aup.com.ua/uploads/Zbirnyk_8_konf_2020.pdf.

Статтю присвячено актуальній темі дослідження ролі бібліотек в організації медіаосвіти впродовж життя. Авторка висвітлює основні напрями реалізації проєкту «Будь в тренді: стань медіаграмотним» у Полтавській обласній універсальній науковій бібліотеці імені І. П. Котляревського та акцентує увагу на підготовці персоналу бібліотек для проведення медіаосвітніх заходів.

Горбенко, Н. MINT і сприяння читанню [Електронний ресурс] / Наталія Горбенко // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.] / Нац. б-ка України для дітей, Укр. асоц. працівників б-к для дітей. – Електрон. дані. – Київ, 2020. – № 1. – С. 36–39. – Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/Do/Book/View/120#page/36/mode/2up>, вільний (дата звернення: 22.02.25). – Назва з екрана.

Про проєкт MINT (Німеччина) і його сприяння читанню.

Козінченко, Л. Бібліотека працює без канікул, або Читай без обмежень! [Електронний ресурс] / Лілія Козінченко // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.] / Нац. б-ка України для дітей, Укр. асоц. працівників б-к для дітей. – Електрон. дані. – Київ, 2020. – № 1. – С. 46–47. – Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/Do/Book/View/120#page/46/mode/2up>, вільний (дата звернення: 22.02.25). – Назва з екрана.

Про проєкт «Читай без обмежень! Читай у бібліотеці», що діє у Донецькій обласній бібліотеці для дітей (м. Маріуполь).

Попова, Н. «БібліоКемп лідерів читання» на Херсонщині / Наталія Попова // Бібл. планета. – 2019. – № 2. – С. 16–17.

У статті йдеться про перебіг триденного «БібліоКемпа лідерів читання», який зібрав переможців обласних етапів першого Всеукраїнського конкурсу проєктів «Лідер читання». Аби підтримати тренд конкурсу – залучення дітей до читацької активності та участі у бібліотечних заходах – організатори «БібліоКемпу» наситили його програму різноманітними компонентами: танцювальним флешмобом «Будь патріотом – читай українське!», віртуальною подорожжю літературною Херсонщиною з GPS-навігатором; екскурсією бібліотекою «На гостини до Дніпрові Чайки», херсонськими музеями та Біосферним заповідником «Асканія-Нова» ім. Ф. Фальц-Фейна.

Промоція читання та реалізація кроссекторальних літературних проєктів у бібліотеках області [Електронний ресурс] : [зб. ст.] / [Рівнен. обл. універс. наук. б-ка ; Рівнен. обл. від-ня Укр. бібл. асоц. ; ред.-упоряд. Н. П. Волян ; ред. З. М. Тирак ; відп. за вип. О. Л. Промська]. – Електрон. дані. – Рівне : [б. в.], 2020. – 47 с. – Режим доступу: <http://libr.rv.ua/data/library/img/133.pdf>, вільний (дата звернення: 26.02.2025). – Назва з екрана.

Хміль-Чуприна, В. В. Формування читацької компетенції і культури у студентської молоді в проєкті «Книга у віртуальному просторі» / Хміль-Чуприна Віта Віталіївна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2019. – № 4. – С. 109–116. – Бібліогр.: 12 назв.

Про проєкт, що його реалізовано у Кременчуцькому національному університеті імені Михайла Остроградського.

Шевченко, О. Популяризація читання з використанням мистецтва фотографування / Оксана Шевченко // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2021. – № 1. – С. 27–30.

Висвітлено досвід Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія щодо реалізації проєктів із популяризації читання з активним використанням різноманітних технік фотографування та сучасних практик фотомистецтва, які розширюють можливості використання в бібліотечній діяльності засобів візуалізації.

Шевченко, О. Проєкт «Слухай та читай: літературні саундтреки до улюблених книг» / Оксана Шевченко // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2021. – № 2. – С. 23–25.

Висвітлено досвід Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія в реалізації проєкту, спрямованого на популяризацію читання через музичне мистецтво.

Аналітичний звіт за результатами всеукраїнського соціологічного дослідження в межах проєкту «Підтримка промоції читання в Україні» [Електронний ресурс] : відповідно до договору № 1 від 3 лип. 2023 р. / на зам. ГО «Форум видавців» викон. ТОВ «Інфо сапієнс інтернешнл», Укр. Ін-т Кн., ГО «Форум видавців», Міжнар. фонд «Відродження» ; авт.: Людмила Юзва, Анастасія Шуренкова // Український Інститут Книги : [вебсайт] / Укр. Ін-т Кн. – Електрон. дані і прогр. – Київ, 2023. – [53] с. – Режим доступу: https://drive.google.com/drive/folders/11dCLVlo5Evmc__9n_QI9ZBF99So1S7zz, вільний (дата звернення: 20.02.2025). – Назва з екрана. – Дод.: Показники досягнення цілей Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія».

Амельченко, Ю. Музей української книги в бібліотеці: вимоги часу / Юліана Амельченко // Бібл. планета. – 2023. – № 2. – С. 15–16.

У статті мова йде про проекти й дослідження, які проводить Музей української книги Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки імені М. С. Грушевського.

Джугастрянська, Ю. Читання під час війни: дослідження проєкту HAPPYREADERS : (черв. 2022) / Юлія Джугастрянська // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2022. – № 3/4 (83/84). – С. 58–64. – Доступно також: https://drive.google.com/file/d/1HfLE9A-ZjUUUwfEU_YqEEY5vBJKiht-i/view.

Про розроблене й проведене в рамках проєкту HAPPYREADERS дослідження читацьких звичок під час війни «Читання сьогодні», яке здійснювалося в червні 2022 р. анонімно через соціальну мережу Фейсбук та було сфокусоване на відчуттях та змінах емоційного стану, пов'язаних із читанням.

Зимовець, А. До читання – через розваги [Електронний ресурс] / Алла Зимовець, Сусанна Хаустова // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 4. – С. 49–51. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/Do/Book/View/137#page/49/mode/1up>, вільний (дата звернення: 31.01.24). – Назва з екрана.

У статті йде мова про участь Черкаської обласної бібліотеки для дітей у Конкурсі культурно-мистецьких проєктів, спрямованих на організацію і проведення заходів з промоції читання, проведеному Українським інститутом книги в 2023 р.

Трухан, О. Нові бібліотечні проєкти для промоції читання: додаємо креативу в роботу дитячих бібліотек [Електронний ресурс] : [із досвіду роботи Чернігів. обл. б-ки для дітей] / Оксана Трухан // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 2. – С. 31–34. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/Do/Book/View/134#page/31/mode/1up><https://chl.kiev.ua/Do/Book/View/134#page/26/mode/1up>, вільний (дата звернення: 27.02.25). – Назва з екрана.

Мильченко, Л. Вторинна неграмотність – наслідок кризи читання / Лариса Мильченко // Вісн. Кн. палати. – 2022. – № 1. – С. 7–16 ; № 2. – С. 10–19. – Бібліогр.: 34 назви. – Доступно також: <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/261507>, <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/261591>.

Статтю присвячено дослідженню кризи читання й поширенню вторинної неграмотності як її наслідку. Констатовано, що нині викликає значне занепокоєння виразна тенденція останніх років – втрата статусу престижності та виняткової ролі читання в житті суспільства. Розглянуто проблему читання нового покоління як соціальну проблему сучасного суспільства. Обґрунтовано потребу розроблення та створення спеціальних програм і проєктів для мотивації дитячого читання.

Ступницька, С. Проєкти з промоції читання Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки / Світлана Ступницька // Бібл. планета. – 2023. – № 4. – С. 15–17. – Бібліогр.: 6 назв.

У статті представлено масштабні літературні проєкти, спрямовані на підтримку читання в обласному центрі та територіальних громадах краю та ознайомлення з кращими зразками літературних творів, у т. ч. краєзнавчої тематики. Йдеться, зокрема, про особливості організації та проведення таких регіональних літературних проєктів, як «Велике читання. Рівненщина читає...», «Велике читання 2023: Рівненщина читає Гридіна», відеопроєкту «Відомі рівняни читають "Балади і романси" Адама Міцкевича» та ін.

Трухан, О. Нові бібліотечні проєкти для промоції читання: додаємо креативу в роботу дитячих бібліотек [Електронний ресурс] : [із досвіду роботи Чернігів. обл. б-ки для дітей] / Оксана Трухан // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 2. – С. 31–34. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/Do/Book/View/134#page/31/mode/1up><https://chl.kiev.ua/Do/Book/View/134> – [page/26/mode/1up](https://chl.kiev.ua/Do/Book/View/134#page/26/mode/1up), вільний (дата звернення: 27.02.25). – Назва з екрана.

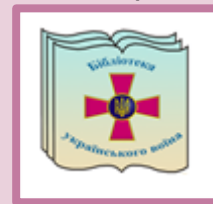
Шевченко, О. Книго- і арттерапія – невід’ємні складові сучасної бібліотеки / Оксана Шевченко // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2023. – № 1. – С. 30–32.

У статті представлено досвід роботи Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Первоучителів слов’янських Кирила і Мефодія по реалізації проєкту «Книжка замість ліків», який сприяв подоланню життєвих труднощів читачами бібліотеки.

Широкова, І. А. Благодійні видавничі проєкти в Україні як засіб популяризації книг [Електронний ресурс] / Широкова І. А. // Обрії друкарства. – Електрон. дані. – Київ, 2023. – № 2. – С. 79–89. – Бібліогр.: 17 назв. – Режим доступу: <http://horizons.vpi.kpi.ua/article/view/291585/288495>, вільний (дата звернення: 1.03.2025). – Назва з екрана.

Килимистий, С. До проєкту «Ротна бібліотечка» / Сергій Килимистий // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2023. – № 1 (85). – С. 49–53. – Доступно також: <https://drive.google.com/file/d/1T46IisAbKffJdIyLcS4bM3AcBLq-TaGB/view>.

Фахівці Державної бібліотеки України для юнацтва пропонують бібліотечній спільноті України долучитися до проєкту «Ротна (взводна) бібліотечка» – створення бібліотечки для військових, які перебувають на передовій, та дають рекомендації щодо її формування.

Всеукраїнська акція «Бібліотека українського війна» <https://nlu.org.ua/article.php?id=152>
Акція ініційована Міністерством культури України для підтримки бойового духу та патріотичного виховання українських військовослужбовців. У ході її проведення приймаються та передаються до бібліотек військових частин Збройних Сил України кращі зразки вітчизняної та світової художньої літератури в перекладі українською мовою, науково-популярні видання з історії Української держави, її культури, Збройних сил.

Співробітництво бібліотек

Шестопал, І. Соціальне партнерство і бібліотечне волонтерство – ефективна комунікація та невід’ємна складова в успішній реалізації соціальних проєктів [Електронний ресурс] / Ірина Шестопал // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2022. – № 1. – С. 23–25. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/Do/Book/View/129#page/23/mode/1up>, вільний (дата звернення: 11.02.25). – Назва з екрана.

Мерзлякова, О. Л. Медвин та його мешканці, традиції супротиву та культурного єднання: кроки співпраці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського і Медвинської публічної бібліотеки [Електронний ресурс] : наукове повідомл. до Всеукр. дня б-к, 30 верес. та Міжнар. дня шк. б-к, 23 жовт. 2023 р. / Мерзлякова Олена Леонідівна, Сіроштан Катерина Юріївна // Вісн. нац. акад. пед. наук України. – Електрон. дані. – 2023. – Т. 5, № 2. – Режим доступу: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/403/468>, вільний (дата звернення: 5.03.25). – Назва з екрана.

У статті висвітлено досвід інтеграції просвітницьких, наукових та культурних ініціатив задля активізації національної самосвідомості та відчуття єдності українців. Автори презентують два паралельних проєкти – «Розвиток резильєнтності освітян» та «Діяльність культурно-просвітницького клубу «Історичні мандри». Інтеграція цих проєктів стала можливою завдяки налагодженню тісної співпраці відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського з Медвинською публічною бібліотекою Медвинської сільської ради. Висвітлено досвід діяльності Медвинської публічної бібліотеки в умовах супротиву українського народу військовій російській агресії.

Петренко, Н. Пошук нових моделей міжнародного партнерства задля відбудови Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка / Наталя Петренко, Катерина Вірютіна // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2023. – № 3. – С. 10–14. – Бібліогр.: 6 назв.

Здійснено історичний еккурс щодо міжнародних зв'язків ХДНБ ім. В. Г. Короленка з 1901 р.; представлено досвід міжнародної співпраці, грантової діяльності до 24.02.2022; показано нові реалії в період збройної агресії РФ проти України. Висвітлено напрями підтримки закордонними партнерами з огляду на пошкодження бібліотечного комплексу та стратегічні цілі щодо реалізації нових моделей міжнародного партнерства задля відбудови бібліотеки.

Шестопад, І. Партнерство – важлива складова грантової діяльності дитячих бібліотек у надзвичайних умовах [Електронний ресурс] / Ірина Шестопад // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 4. – С. 20–23. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/Do/Book/View/137#page/20/mode/1up>, вільний (дата звернення: 23.02.25). – Назва з екрана.

Горчинська, В. Міжнародний проєкт «Ковчег»: захист культурної спадщини України та досвід інших країн [Електронний ресурс] / Горчинська Валентина // Публічна бібліотека територіальної громади : блог Нац. б-ки України ім. Ярослава Мудрого / Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. – Електрон. дані. – Київ, 2024. – 23 груд. – Режим доступу: <https://oth.nlu.org.ua/?p=10642>, вільний (дата звернення: 20.02.2025). – Назва з екрана.

Горчинська, В. Бібліотечні кроссекторальні проєкти у сфері культури та освіти: нові формати співпраці [Електронний ресурс] : (ч. 1) / Горчинська Валентина // Публічна бібліотека територіальної громади : блог Нац. б-ки України ім. Ярослава Мудрого / Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. – Електрон. дані. – Київ, 2024. – 24 верес. – Режим доступу: <https://oth.nlu.org.ua/?p=10048>, вільний (дата звернення: 20.02.2025). – Назва з екрана.

Elbeshausen, H. The Internationalization of Public Libraries – a Danish Case Study / Hans Elbeshausen // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соц. комунікації : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2019. – Вип. 54. – С. 53–61. – Бібліогр.: с. 60–61. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/haksk_2019_54_7.

Проаналізовано результати емпіричного дослідження, виконаного у 2016–2018 рр. в рамках урядового проєкту співпраці малих і середніх бібліотек Данії з відповідними зарубіжними закладами. Розглянуто специфіку набуття нового досвіду та здійснення інституційних змін у процесі міжнародної співпраці.

Horton, V. The Necessity of collaboration : how to make large-scale library initiatives more successful with partnerships / Valerie Horton // American Libraries. – 2021. – November/December (Vol. 52, № 11/12). – Р. 42–45. – Доступно також: <https://americanlibrariesmagazine.org/2021/11/01/the-necessity-of-collaboration/>.

Статтю присвячено питанню співробітництва бібліотек з різними організаціями й установами. Авторка аналізує доцільність такої співпраці, наголошуючи на вигодах, які матимуть бібліотеки. Це особливо важливо у реалізації бібліотеками їхніх перспективних проєктів, оскільки співпраця з іншими організаціями може суттєво вплинути на зменшення витрат. Розглянуто різні моделі співпраці, засоби й технології. При цьому наголошено на потребі завжди пам'ятати, що бібліотекарі працюють над удосконаленням бібліотечних послуг для бібліотек та їх відвідувачів.

Інформаційно-освітній простір бібліотеки

Лагута, Л. Простори, дружні до дитини [Електронний ресурс] / Лагута Людмила // Публічна бібліотека територіальної громади : блог Нац. б-ки України ім. Ярослава Мудрого

/ Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. – Електрон. дані. – Київ, 2025. – 3 січ. – Режим доступу: <https://oth.nlu.org.ua/?p=10735>, вільний (дата звернення: 20.02.2025). – Назва з екрана.

Про проєкт, спрямований на реалізацію соціально-ціннісних послуг, від ОУНБ ім. Д. Чижевського, яка стала лауреатом Всеукраїнського конкурсу «Бібліотека року – 2024» та отримала спеціальну відзнаку журі конкурсу за ПРОСТІР, ДРУЖНІЙ ДО ДИТИНИ.

Козачук, І. Інклюзивно-мистецькі простори в бібліотеках / Ірина Козачук, Ольга Шуман // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2020. – № 1. – С. 14–16.

Висвітлено досвід роботи Добропільської міської централізованої бібліотечної системи, яка має Центральну бібліотеку та 5 бібліотек-філій, щодо реалізації проєкту «Мережа інклюзивно-мистецьких просторів в бібліотеках міста Добропілля», підтриманого Українським культурним фондом.

Вилегжаніна, Т. Бібліотека без бар'єрів: доступне середовище для людей з інвалідністю / Тамара Вилегжаніна // Бібл. планета. – 2022. – № 1. – С. 4–8.

У статті йдеться про реалізацію публічними бібліотеками України Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору на період до 2030 року. Зокрема, акцентовано увагу на забезпеченні ними гідних умов для дозвілля і самовираження окремих людей і груп, створенні онлайнових ресурсів в аудіоформаті, впровадженні культурних проєктів задля реалізації творчих ідей людей з обмеженими можливостями.

Вінджамурі, Д. П'ять основних помилок під час оновлення бібліотеки і як їх уникнути / Девід Вінджамурі, Джо Хаберті, Джулі Ретерфорд ; переклала Валентина Пашкова // Бібл. планета. – 2023. – № 4. – С. 21–25.

Статтю написано з метою допомогти бібліотекарям у США зрозуміти процес реконструкції приміщень бібліотек для задоволення змінених потреб громади. Публікація стала результатом співпраці планувальника простору, архітектора і бібліотекаря публічної бібліотеки. Автори наголошують, що оновлення бібліотек передбачає врахування декількох найважливіших моментів, зокрема: створення команди, узгодження проблем, які можна вирішити завдяки перебудові бібліотеки, залучення громадської думки та муніципальних ресурсів для підтримки визначеної командою мети. Цей досвід може бути корисним для українських бібліотек, коли Україна почне відбудовувати свою бібліотечну систему, яка зазнала нищівних наслідків війни.

Горчинська, В. Бібліотеки України як центри спільнототворення: Досвід проєкту Community reBuilding [Електронний ресурс] / Горчинська Валентина // Публічна бібліотека територіальної громади : блог Нац. б-ки України ім. Ярослава Мудрого / Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. – Електрон. дані. – Київ, 2024. – 4 листоп. – Режим доступу: <https://oth.nlu.org.ua/?p=10397>, вільний (дата звернення: 20.02.2025). – Назва з екрана.

Проєкт Community reBuilding надає можливості для перетворення бібліотек на інклюзивні простори, де кожен може знайти підтримку та стимули для розвитку.

Morehart, Ph. Library design showcase / [Phil Morehart] // American Libraries. – 2020. – September/October (Vol. 51, № 9/10). – Р. 28–34. – Доступно також: <https://americanlibrariesmagazine.org/wp-content/uploads/2020/08/0920AL.pdf>.

Огляд кращих зразків оформлення бібліотечних приміщень США, новозбудованих чи реконструйованих, у рамках проєкту «Бібліотечний дизайн 2020». Представлено фотографії та стислі описи.

Проектна діяльність під час війни

Горчинська, В. Бібліотечні проекти під час війни [Електронний ресурс] : (ч. 1) / Горчинська Валентина // Публічна бібліотека територіальної громади : блог Нац. б-ки України ім. Ярослава Мудрого / Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. – Електрон. дані. – Київ, 2023. – 26 черв. – Режим доступу: <https://oth.nlu.org.ua/?p=7782>, вільний (дата звернення: 20.02.2025). – Назва з екрана.

Горчинська, В. Бібліотеки для ветеранів: платформи реабілітації та вшанування пам'яті – українські та міжнародні практики [Електронний ресурс] : (Ч. 2) / Горчинська Валентина // Публічна бібліотека територіальної громади : блог Нац. б-ки України ім. Ярослава Мудрого / Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. – Електрон. дані. – Київ, 2024. – 18 листоп. – Режим доступу: <https://oth.nlu.org.ua/?p=10435>, вільний (дата звернення: 20.02.2025). – Назва з екрана.

Бібліотеки області у війні: проекти та практика [Електронний ресурс] / Тернопіл. обл. універс. наук. б-ка ; [підготувала С. Т. Єрошенкова]. – Електрон. дані. – Тернопіль : [Тернопіл. обл. універс. наук. б-ка], 2022. – Режим доступу: https://library.te.ua/wp-content/uploads/2023/02/libraries_in_war.pdf, вільний (дата звернення: 27.02.2025). – Назва з екрана.

Михайлова, О. Культурологічний проєкт Національної історичної бібліотеки України «Міста і села України. Втрати воєнного часу» / Ольга Михайлова // Бібл. планета. – 2022. – № 4. – С. 17–19. – Бібліогр.: 12 назв.

У статті репрезентовано цикл бібліографічних посібників, що інформують про постраждалих під час російської агресії культурні пам'ятки. Посібники укладено за регіональною ознакою в рамках проєкту «Міста і села України. Втрати воєнного часу».

Журавель, Н. Проєкт «Креативний культурний простір "Фабрика добра та відпочинку"» Охтирської публічної бібліотеки Сумської області / Наталія Журавель // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2024. – № 1. – С. 31–35. – Бібліогр.: 14 назв.

У статті висвітлено діяльність Охтирської публічної центральної бібліотеки Сумської обл. у період воєнного стану та реалізацію проєкту «Креативний культурний простір "Фабрика добра та відпочинку"» з метою надання психосоціальної підтримки мешканцям громади. У статті також представлено бібліотечний проєкт для дітей «Бібліотека під липами – територія розваг та відпочинку», розкрито діяльність книгозбірні щодо актуалізації фондів у період воєнного стану та поінформовано про волонтерську діяльність Охтирської публічної центральної бібліотеки.

Лисюк, Ю. Мандрівна бібліотека, або Як виглядає рятувальне коло для Луганської обласної бібліотеки / Юлія Лисюк // Бібліосвіт : інформ. вісн. / Держ. б-ка України для юнацтва ; [редкол.: Г. Саприкін та ін.]. – Київ, 2023. – № 1 (85). – С. 65–69. – Доступно також: <https://drive.google.com/file/d/1T46IisAbKffJdIyLcS4bM3AcBLq-TaGB/view>.

Через війну друга евакуація – і працівники Луганської обласної універсальної наукової бібліотеки опинилися хто де. Та проєкт «Мандрівна бібліотека» дав змогу бібліотекарям-переселенцям залишитися на плаву і з місць їхнього тимчасового перебування продовжити популяризацію української книги й надавати бібліотечні послуги своїм користувачам. Бібліотека живе і не втрачає надії повернутися до рідного Луганська.

Лісойван, М. Бібліотечна діяльність в умовах воєнного стану / Марина Лісойван // Бібл. планета. – 2022. – № 2. – С. 35.

Незважаючи на складну ситуацію, м. Харків продовжує жити, боротися, працювати, а керівництво міста цілодобово турбується про його мешканців. Для тих, хто перебуває у підземці, було, зокрема започатковано проєкт „Мирне майбутнє України”, до якого долучились і працівники ЦБС Київського, Немишлянського та Холодногірського районів міста. Аби допомогти людям подолати паніку, страх, легше пережити стресові ситуації бібліотекарі організували на деяких станціях метро мобільні соціокультурні та освітні хаби.

Забіянов, Є. Робота медіахабу в умовах воєнного стану: досвід Одеської ОУНБ ім. М. С. Грушевського / Євген Забіянов // Бібл. планета. – 2022. – № 2. – С. 31–32. – Бібліогр.: 8 назв. – Текст статті представлено також в інтернеті: <https://biblioteka.od.ua/wp-content/uploads/2022/04/Robota-mediya-habu-v-umovah-voyennogo-stanu-dosvid-roboty-OOUNB-im.-M.-Grushevskogo.pdf>.

Усвідомивши важливість „інтелектуальної терапії” під час воєнного стану, Одеська ОУНБ ім. М. С. Грушевського спільно з Центром патріотичного виховання й організації дозвілля дітей і молоді реалізувала медіапроект, метою якого стало створення медіахабу. У медіахабі в змішаному форматі – за безпосередньої фізичної присутності слухачів у книгозбірні та водночас на платформі Zoom – відбуваються просвітницькі лекції національно-патріотичної тематики, а також з питань інформаційної безпеки під час війни.

Вовнюк, І. Бібліотека у реаліях війни: нові можливості та нова відповідальність / Ірина Вовнюк // Бібл. планета. – 2022. – № 2. – С. 25–26.

Кращий спосіб заспокоїти себе у важкий час – згуртуватися і допомагати війську тим, чим можливо. Автор розповідає про волонтерський центр, що стихійно сформувався при Львівській обласній бібліотеці для юнацтва ім. Романа Іваничука, а з часом набув ознак чіткої організаційної структури, в якій кожен знає свою роль та обов’язки. Волонтери плетуть маскувальні сітки, закуповують амуніцію, медикаменти, продукти харчування й інші необхідні в екстремальних умовах військових дій речі. А реалізація таких проєктів як „Сплетіння”, „Мистецтво проти війни”, „Цікаві люди в гостях у Люди”, „Заспокоїливі відеопоради від З. Кручак” та безкоштовні екскурсії історичним центром Львова допомагають вимушеним переселенцям адаптуватися в новому середовищі.

Матіос, В. Документування злочинів проти культурної спадщини України: основні проєкти та ініціативи за підтримки громадськості / Віталій Матіос // Вісн. Кн. палати. – 2024. – № 7. – С. 12–18. – Бібліогр.: 21 назва. – Доступно також: <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/311426>.

Здановська, В. П. Твоя історія – простір між минулим і майбутнім / Валентина Здановська // Бібл. планета. – 2024. – № 2. – С. 24–26.

У статті наведено приклади бібліотечного сторітелінгу, який є не лише ефективним маркетинговим інструментом, а й додатковою можливістю для підтримки соціального і культурного дискурсу. Акцентовано увагу, зокрема, на таких проєктах, як «За живе», «Голоси живої історії», «Галерея історій», «Рівність емігрантів», «Story про...» та ін.

Онофрійчук, Н. Бібліосторітелінг: слухаємо і підтримуємо дитину [Електронний ресурс] / Наталія Онофрійчук // Б-ка у форматі Д° : [електрон. журн.]. – Електрон. дані. – 2023. – № 1. – С. 23–25. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/Do/Content/pdf/133.pdf>, вільний (дата звернення: 27.02.25). – Назва з екрана.

Про проєкт «Надзвичайні історії маленьких українців» під гаслом «Бібліотека для Перемоги», який отримав 1-ше місце в конкурсі мінігрантів бібліотечних ініціатив – 2022 від Рівненського обласного відділення Української бібліотечної асоціації. Мета проєкту – психоемоційна підтримка дітей в умовах воєнного стану через проведення бібліосторітелінгових занять.

Фіксація подій російсько-української війни [Електронний ресурс] : аналіт. огляд діяльності обл. універс. наук. б-к України за 2022–2023 рр. Вип. 2: Проєкт. діяльність та віртуал. ресурси: краєзн. аспект / Нац. іст. б-ка України ; [підгот. Марина Цінська]. – Електрон. дані. – Київ : [Нац. іст. б-ка України], 2024. – 34 с. – Режим доступу: https://nibu.kyiv.ua/media/uploads/2024/08/19/ogliad_vyp_2.pdf, вільний (дата звернення: 27.02.2025). – Назва з екрана.

«Творимо майбутнє» – проєктний менеджмент під час війни : (із досвіду роботи Публ. б-ки Чорнобаїв. ТГ) / Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка Черкас. облради ; [уклад. Н. Д. Вітавська]. – Черкаси : [Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка Черкас. облради], 2023. – 8 с. – Доступно також: http://new.library.ck.ua/images/ounb/pdf/2023/proyektyny_menedzhment_pid_chas_viny.pdf.

Кравченко, С. Підсумки міжнародного проєкту «Бібліотека – місце сили!»: результати та нові перспективи [Електронний ресурс] / Кравченко Світлана // Публічна бібліотека територіальної громади : блог Нац. б-ки України ім. Ярослава Мудрого / Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. – Електрон. дані. – Київ, 2024. – 16 серп. – Режим доступу: <https://oth.nlu.org.ua/?p=9913>, вільний (дата звернення: 20.02.2025). – Назва з екрана.

Цей проєкт став важливою віхою у відновленні бібліотек на деокупованих територіях України, допомагаючи їм перетворитися на центри підтримки та розвитку для місцевих громад.

Робота з переміщеними особами

Бруй, О. Як бібліотеки переміщених університетів підтримують освіту та науку / Оксана Бруй // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2021. – № 2. – С. 32–37.

Висвітлено реалізацію проєкту «Розвиток бібліотек переміщених університетів як центрів підтримки освітнього та наукового процесів», який виконувала у 2019–2020 рр. ВГО «Українська бібліотечна асоціація» за підтримки Посольства США в Україні.

Ейсмонт, Ю. Бібліотеки у процесах дистанційної наукової комунікації: досвід НБУВ / Юлія Ейсмонт // Вісн. Кн. палати. – 2022. – № 9. – С. 13–17. – Бібліогр.: 12 назв. – Доступно також: <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/266148>.

Проаналізовано міжнародні бази даних наукової інформації, до яких бібліотека надає доступ вітчизняним ученим на час карантину та воєнного стану в Україні. Розглянуто проєкти НБУВ, створені для забезпечення інформаційних потреб внутрішньо переміщених осіб. З'ясовано переваги та недоліки дистанційної роботи бібліотекарів. Особливу увагу приділено поповненню електронних ресурсів бібліотек.

Лугова, Л. Бібліотечний «Оскар» знову у Львові / Лариса Лугова // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2024. – № 2. – С. 12–13.

У статті мова йде про «П'яту стихію», проєкт інформаційно-психологічної безпеки дітей та підлітків, які опинилися у Львові внаслідок воєнних дій, що його реалізовано у Львівській обласній бібліотеці для дітей. За цей проєкт бібліотека отримала престижну бібліотечну премію EIFL (Electronic Information for Libraries). Це такий собі бібліотечний Оскар, який Леотека отримує вже вдруге! Свою першу нагороду вона отримала у 2016 році за проєкт «Літерландія», мета якого – за допомогою новітніх технологій, в захоплюючій грі, навчати дітей читати.

Шматько, О. Проєкт «ГОВЕРЛА» для місцевих громад Львівщини / Олена Шматько // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2023. – № 1. – С. 39–42.

У статті надано інформацію щодо реалізації бібліотеками проєкту «ГОВЕРЛА» для внутрішньо переміщених осіб Львівської області за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Кошельнікова, О. Бібліотека – «Точка» допомоги та підтримки / Олена Кошельнікова // Бібл. планета. – 2022. – № 2. – С. 33–34.

У статті репрезентовано діяльність бібліотек м. Кременчука в межах проєкту «Спільно. Точки зустрічі», який діє за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ). Мета проєкту – облаштувати безпечні простори для вимушених переселенців, де вони зможуть отримати базову гуманітарну допомогу, соціальну та емоційну підтримку, доступ до індивідуальних та групових психологічних консультацій, долучитися до різноманітних заходів. Один із таких просторів уже відкрито в Кременчуцькій міській публічній бібліотеці. Родзинкою точки «Спільно» у книгозбірні є наявність мобільного планетарію.

Проєктна діяльність для підтримки внутрішньо переміщених осіб [Електронний ресурс] // Бібліотека : бюл. Укр. бібл. асоц. / Укр. бібл. асоц. – 2023. – № 1. – С. 2–3. – Доступно також: [https://ula.org.ua/images/documents/5095/UBA_bulleten1\(2023\).pdf](https://ula.org.ua/images/documents/5095/UBA_bulleten1(2023).pdf).

Про проєкт «Бібліотекарі України та Німеччини – разом до Перемоги», презентований 21 лютого 2023 р. Тернопільським обласним відділенням Української бібліотечної асоціації.

Все про гранти: тренінговий курс GrantWay від IP офісу та партнерів

<http://www.uintei.kiev.ua/news/vse-pro-granty-zaproshuyemo-na-treningovyy-kurs-grantway-vid-ip-ofisu-ta-partneriv>

Маєте перспективний освітній, соціальний чи бізнес-проект, але бракує фінансування? Хочете навчитися писати заявки, які реально отримують гранти? Потрібно розібратися, як працює грантовий ринок та які вимоги висувають донори? Тоді пройдіть тренінговий курс GrantWay.

Під час курсу ви навчитесь:

- Шукати грантові можливості та аналізувати вимоги грантодавців.
- Формулювати ідею проекту, визначати проблему та оцінювати його вплив.
- Створювати структуровану та професійно оформлену заявку.
- Готувати бюджет і правильно обґрунтовувати витрати.
- Ефективно презентувати свій проєкт та взаємодіяти з донорами.
- Аналізувати практичні кейси і помилки: порівняння та аналіз заявок, що виграли грант, і ті, що не пройшли відбір.

Для кого?

- Бізнес та стартапи (особливо для тих, хто розглядає гранти як можливість розвитку або масштабування своєї діяльності).
- Освітняни та науковці (викладачі, дослідники та студенти, які хочуть отримати фінансування для освітніх проєктів або наукових досліджень).
- Громадські активісти (ті, хто працює в громадських організаціях та шукає фінансування для своїх ініціатив).
- Фрілансери та консультанти (хто хоче опанувати новий напрям та пропонувати свої послуги у сфері написання грантових заявок).

Дата початку: 11 березня 2025 року. **Формат:** онлайн, раз на тиждень (тривалість програми – 5 тижнів).

Подати заявку можна до 10 березня 2025 року [за посиланням](#).

Участь у програмі **безоплатна**, проте кількість місць обмежена. Усі учасники, які успішно завершать курс, отримають відповідний сертифікат.

Е-mail:

dnpb@i.ua (для офіційних звернень),

dovidka_dnpb@i.ua (для довідок),

fond.dnpb@ukr.net (послуги для віддалених користувачів)

Адреса бібліотеки:

Україна, 04060,
м. Київ, 60,
вул. М. Берлинського, 9

Тел./факс:

+380(44) 239-11-03

Вебпортал:

<http://dnpb.gov.ua/ua/>

Підготувала А. І. Рубан